

# Tartalom

## ELSŐ KÖTET

Előszó a Német mondák I. kötetéhez .....	9
I. A monda lényege .....	9
II. A gyűjtemény hűsége .....	11
III. A gyűjtemény sokszínűsége .....	12
IV. A gyűjtemény elrendezése .....	13
V. Magyarázó jegyzetek .....	15
VI. A gyűjtemény forrásai .....	15
VII. Célunk és vágyunk .....	17
1. Három bányász a Csuha-hegyben .....	19
2. A hegyi szellem .....	20
3. A hegyi szerzetes a Harzban .....	21
4. Holle anyó tava .....	22
5. Holla anyó útra kel .....	22
6. Holle anyó fürdője .....	23
7. Holla anyó és hű Eckart .....	23
8. Holla anyó és a paraszt .....	24
9. Az ugrigyökér .....	24
10. Boyneburgi kisasszonyok .....	25
11. A Piel-hegy .....	27
12. A várszűz .....	27
13. A kígyószűz .....	27
14. A nehéz gyermek .....	28
15. Az öreg borospince Salurn közelében .....	29
16. Óriások játéka .....	30
17. Óriások játékszere .....	31
18. Egysereg óriás .....	32
19. Óriás-oszlopok .....	32
20. Köter-hegy .....	33
21. Gerold-zug .....	33
22. Károly császár Nürnbergben .....	34
23. Rótszakállú Frigyes a Kyffhäuseren .....	34
24. A Walser-mező körtefája .....	35
25. Az elvarázsolt király Schildheiß várában .....	35
26. Nagy Károly császár kivonulása .....	36

27. Az Unterberg .....	36
28. Károly császár az Unterberg belsejében .....	36
29. A Scherfenbergi meg a törpe .....	37
30. Plesse néma népe .....	39
31. Az apró nép lakodalma .....	40
32. Kővé vált törpék .....	40
33. Törpehegyek .....	41
34. Törpék kenyeret kölcsönöznek .....	41
35. Hoia grófja .....	42
36. Kiűzött törpék .....	43
37. Manócskák .....	43
38. A hegyi emberkék megidézése .....	44
39. A hegyi emberke táncol .....	45
40. A pinceemberke .....	46
41. A Rantzaú család ősanyja .....	46
42. Rózsahegy Hermann .....	48
43. Az Osen-hegyi törpék .....	48
44. A földi emberke meg a juhászlegény .....	49
45. A betérő törpe .....	49
46. A Zeitel-mohos .....	50
47. A mohai néember .....	50
48. A szilaj vadász a mohai népet vadássza .....	51
49. A víziember .....	52
50. Szilaj némberek az Unterberg belsejében .....	53
51. Tánc a víziemberrel .....	54
52. A víziember és a paraszt .....	55
53. A víziember a mézárszéken .....	55
54. Az úszó .....	56
55. Nickel koma .....	56
56. Sellőkút .....	56
57. Magdeburgi sellők .....	57
58. A Dönges-tó .....	57
59. A Mumus-tó .....	58
60. Az elbai habléány és a saalei menyecske .....	59
61. Vízi jog .....	60
62. A vízbe fúlt gyermek .....	61
63. Csipkefül .....	61
64. A vízisellő és a molnárlegény .....	61
65. A szurokfű és pemetefű megvéd a sellérektől .....	62
66. A sellér lába .....	63

67. A cselédlány meg a sellér .....	64
68. Az alvenslebeni nemesasszony .....	64
69. Hahn nemesasszony és a sellér .....	65
70. A csapott mérték, a gyűrű és a serleg .....	66
71. A kobold .....	67
72. A paraszt meg az ő koboldja .....	68
73. Kobold a malomban .....	68
74. Kalapocska .....	70
76. Hinzelmann .....	73
76. Koppancs .....	84
77. Csizma .....	85
78. Ekerken .....	85
79. Kendenich éjjeli szelleme .....	85
80. A lidérc .....	85
81. A váltott fattyú .....	87
82. Váltott fattyak a vízben .....	87
83. A mandragóra .....	88
84. Spiritus familiaris .....	89
85. A madárfészek .....	91
86. A keltetőfillér .....	92
87. A váltott gyermek, akit virgáccsal kengettek .....	93
88. A szemmel tartott gyermek .....	94
89. A rozsnయా .....	94
90. A két föld alatti néember .....	95
91. Grünwald király .....	95
92. A Blümeli-havas .....	96
93. A liliom .....	97
94. Passai János .....	98
95. A brettai kutyuska .....	99
96. A tengerparti falu .....	99
97. A betemetett ezüstbányák .....	100
98. Lelővájárok .....	100
99. Egy kísérteties lovas .....	101
100. A hamis eskü .....	102
101. Tizenkét igazságtalan bíró .....	102
102. A szent források .....	103
103. A buzgó forrás .....	103
104. Éhkoppforrás .....	103
105. A Szerelem-patak .....	104
106. A Segéljkő .....	104

107. Bölcső a fácskából .....	105
108. Hessen-völgy .....	106
109. Reinstein .....	106
110. A leálló folyó .....	106
111. Arendsee .....	107
112. Az Ökör-hegy .....	107
113. A lápi szüzek .....	108
114. András-éj .....	108
115. Vacsorára hívott szerető .....	109
116. Karácsony éjszaka .....	110
117. Inglevetés .....	111
118. Kristálynézés .....	111
119. Varázsfüvek főzése .....	114
120. A sófőző legény .....	115
121. Eli kisasszony .....	115
122. A fehér asszony .....	116
123. A galamb kincset mutat .....	117
124. A galamb elhárítja az ellenséget .....	117
125. A boroszlói harangöntés .....	118
126. Az attendorni harangöntés .....	118
127. A molnárné .....	120
128. Johann Hübner .....	121
129. Eppela Gaila .....	122
130. Blumenstein .....	123
131. Tóvári-tó .....	124
132. Vártó és vársánc .....	126
133. Szent Miklós és a tolvaj .....	126
134. Óriáskövek .....	126
135. Nyomok a kőben .....	127
136. Óriásujj .....	127
137. Óriások az Unterbergből .....	128
138. Jetta dombja Heidelbergben .....	128
139. Haym, az óriás .....	129
140. Csöpögő borda .....	130
141. Szűzugrás .....	130
142. Bika-patak .....	130
143. Három ember a Zotten-hegyben .....	131
144. Megjövendölt romlás .....	132
145. Háton vitt emberke .....	133
146. Gottschee .....	133

147. Törpék a fán .....	135
148. Törpék a kősziklán .....	135
149. A törpék lába .....	136
150. A szilaj szellemek .....	137
151. A Heiling-törpék .....	137
152. Hídon át vonul el a törpenép .....	138
153. A törpék elvonulása a hegyen át .....	139
154. Dardesheim törpéi .....	140
155. Kovács Riechert .....	140
156. Picinkovács .....	141
157. A pásztorfiúk .....	142
158. A dióbelek .....	142
159. A soesti kincs .....	143
(Adamik Lajos fordításai)	

160. A felbuzgó ezüst .....	143
161. Aranyhomok az Unterbergen .....	144
162. Arany-szén .....	145
163. A steinaui forrás .....	145
164. Az öt kereszt .....	146
165. A weissensteini kardtánc .....	146
166. A bringenheimi kőasztal .....	146
167. A hórihorgas ember Hofban, a Gyilkos utcában .....	147
168. Háború és béke .....	147
169. Rodenstein kivonulása .....	148
170. Tannhaeuser .....	149
171. Hackelberg, a bolygó vadász .....	150
172. A bolygó vadász és a szabó .....	151
173. A Höselberg .....	151
174. A rechenbergi uraság szolgája .....	152
175. Szellemek a templomban .....	153
176. Szellemek lakomája .....	155
177. A tetőfedő .....	156
178. A fonóasszony a keresztnél .....	156
179. Az írótorny .....	157
180. Szent Winfried .....	158
181. A Hülfenberg .....	158
182. A gossleri ördöglyuk .....	159
183. Az Ördögmalom .....	160
184. Az Úristen lépte .....	161

185. A Sachsenhauseni-híd Frankfurtban .....	162
186. A farkas és a fenyőtoboz .....	162
187. Az aacheni ördög .....	163
188. Az Ördögfal .....	164
189. Az Ördög Tánctere .....	164
190. Az Ördög Szószéke .....	164
191. Az Ördög Vánkosa .....	165
192. Az Ördögszikla .....	165
193. Ördögfal .....	165
194. Ördögrács .....	165
195. Ördögmalom .....	166
196. Ördögtemplom .....	166
197. A reichenbachi Ördögszikla .....	166
198. A kölni Ördögszikla .....	167
199. Az osnabrücki Szenteltkő .....	167
200. A Hazugságköve .....	167
201. A sziklahíd .....	168
202. A dasseli Ördögdagonya .....	168
203. A scharfeldi torony .....	169
204. A kölni dóm .....	170
205. Az ördög süvege .....	171
206. Az ördög tűzvésze .....	171
207. Az ördög patkói .....	172
208. Az ördög elragadja a menyasszonyt .....	172
209. A Szerencse-kerék .....	173
210. Az ördög mint szószóló .....	174
211. Álom a hídon található kincsről .....	175
212. A kincessel teli üst .....	176
213. A fordult-farkas .....	176
214. A fordult-farkas sziklája .....	177
215. A fordult-farkasok kivonulnak .....	178
216. A sárkány előjön .....	179
217. Winkelried és a sárkánykígyó .....	180
218. A sárkánykígyó a forrásnál .....	180
219. A Sárkánylyuk .....	181
220. A kígyókirálynő .....	181
221. Az oselbergi leány .....	182
222. A Varangyszéke .....	182
223. A réti leány .....	183
224. Tüsszentés a vízben .....	184

225. A bűnös lélek .....	184
226. Az elátkozott leány .....	185
227. A staufenbergi kisasszony .....	185
228. A Leány-sziklája .....	185
229. A kővé vált nászágy .....	185
230. Ácsorgásra kárhoztatva .....	186
231. A kolbecki parasztok .....	187
232. A megszentelt vasárnap .....	188
233. Hütt asszony .....	189
234. A Kindelsberg .....	189
235. A cipó-cipő .....	190
236. A hochstaedti horpadás .....	191
237. A kenyér-cipő .....	191
238. A süketbúza .....	192
239. Az Asszonyhomok .....	192
240. A kővé vált kenyér .....	195
241. A bingeni Egértorony .....	196
242. A Sutyó-láp .....	196
243. Kindelbrück .....	197
244. A hamelni gyermekek .....	197
245. A patkányfogó .....	199
246. A kígyófogó .....	200
247. Az egérke .....	200
248. Az ablakon kibúvó füst .....	201
249. A fűzfából kiugró macska .....	201
250. Zivatart és jégesőt okozni .....	202
251. A boszorkánytánc .....	203
252. A venyigék és az orrok .....	203
253. Összekapaszkodva .....	204
254. A védő-ing .....	204
255. Akiket nem fog a golyó .....	205
256. A biztos lövés .....	205
257. A vándorló vadász .....	206
258. A hasonmás .....	206
259. Kísértet a feleség alakjában .....	207
260. Az elsőszülött fiú halála .....	208
261. A colmari fiú .....	208
262. A merseburgi kanonok halála .....	209
263. A corvei kolostor lilioma .....	209
264. Rebundus a lübecki dómban .....	210

265. Harang, mely magától megszólal .....	211
266. Halál-kísértet .....	212
267. Berta, avagy a fehér asszony .....	212
268. Jön a szilaj Berta .....	213
269. A Türost, a Posterli meg a Straeggele .....	214
270. Az Éjjeli Vadász és a Rezgő Némberek .....	214
271. A puhakalapos ember .....	215
272. A háton cipelt szürke ember .....	215
273. A pomerániai Chimmeke .....	215
274. A Sivalgó .....	216
275. Szerzetesek átkelése .....	216
276. A lidérc .....	217
277. A tüzes szekerek .....	218
278. Raederberg .....	218
279. Fények az alabárdon .....	219
280. A lifegés .....	220
281. Libegő-lobogó tüzes kastély .....	220
282. A Tüzes-hegy .....	221
283. A tüzes ember .....	222
284. Az elátkozott földmérők .....	222
285. Az elmozdított határkő .....	223
286. A határvita .....	223
287. A határfutás .....	223
288. A havasi csatatér .....	225
289. A wenthuseni kő .....	225
290. Az altenbergi templom .....	226
291. A király a lauenburgi hegy belsejében .....	226
292. A Schwanberg .....	227
293. A robbedisseni kútfő .....	227
294. A bambergi mérleg .....	227
295. Frigyes császár Kaiserslauternben .....	228
296. A juhász a Kiffhäuser-hegyen .....	229
297. A három Tell .....	229
298. A hegyi emberke .....	230
299. A cirbolya-mogyoró .....	231
300. Az állatok paradicsoma .....	231
301. A zergevadász .....	231
302. A törpelyukak .....	232
303. A törpe és a csodavirág .....	233
304. A Kelle-tavi hímsellő .....	233

305. Schwarzach .....	234
306. A tóból jött három leány .....	234
307. A halott vőlegény .....	235
308. A bolygó vadász .....	236
309. Hans Jagenteufel .....	236
310. Hackelnberg álma .....	237
311. A Tut-Osel .....	238
312. A fekete lovasok és a vezetőkló .....	239
313. A hűséges Eckhart .....	239
314. A willbergi kisasszony .....	240
315. A juhász és a hegyi öreg .....	241
316. Ilse leányasszony .....	242
317. A glatzi pogány kisasszony .....	243
318. A Lóugrató és a Cretpfuhl .....	244
319. A Leány-ugrása .....	247
320. A Szűz-ugrása .....	248
321. A Harras-ugrása .....	248
322. Hidde, az óriás .....	249
323. Az ilefeldi Tű-foka .....	249
324. A lichtenbergi óriások .....	250
325. Az Óriás-vére .....	250
326. Zenebona az óriások-sírijában .....	251
327. Síri holtak védik a falut .....	251
328. Hans Heiling sziklái .....	251
329. A szakállas szűzleány .....	252
330. A schwanai fehér leány .....	253
331. Schwarzkopf és Seeburg a Mummel-tónál .....	253
332. A szatócs és az egér .....	254
333. A három kincés .....	255
334. Meghívás Isten széke elé .....	255
335. Akasztófáról jött vendégek .....	258
336. Az Ördög-hídja .....	258
337. A tizenkét János .....	259
338. Ördög-árok .....	259
339. A Kreuzliberg .....	260
340. Padláslyukon kinéző lovak .....	260
341. Halottak összejövetele .....	261
342. A jósló kismadár .....	262
343. A Bolygó Zsidó a Matterhorn tövében .....	262
344. A vajas kondér .....	263

345. A szomorúfűz .....	263
346. A wittenbergai Krisztus-képmás .....	264
347. A Szűz Mária-képmás a sziklafalban .....	264
348. A vörösfenyőből faragott waldrasti csodakép .....	265
349. Ökrök mutatják meg a szent helyet .....	266
350. Notburga .....	267
351. Borral oltott mézshabarc .....	269
352. A Zsidó-kő .....	269
353. A zsidók által megölt leányka .....	270
354. A négy patkó .....	271
355. A seefeldi oltár .....	271
356. A meggyilkolt asszony köve .....	272
357. Bűnös szerelem .....	272
358. A schweidnitzi tanácsnok .....	273
359. Szivárvány az elítéltek fölött .....	274
360. Isten együtt sír az ártatlannal .....	274
361. Isten adta eledel .....	274
362. A három öreg .....	275

## MÁSODIK KÖTET

Előszó a Német mondák II. kötetéhez .....	279
363. A szent sósolyó .....	285
364. Hertha szent tava .....	285
365. A semnonok szent erdeje .....	286
366. Az ansivarok vándorlása .....	286
367. A tengerjáró usipiusok .....	287
368. A gótok vándorlása .....	288
369. A leszakadt híd .....	289
370. Miért törtek be a gótok Görögországba? .....	289
371. Fridigern .....	290
372. A király sírja .....	291
373. Athaulf halála .....	291
374. A trullák .....	291
375. Gelimer mondája .....	292
376. Gelimer ezüstitláncon .....	292
377. A hunok eredete .....	293
378. A hunok bevándorlása .....	293
379. Monda a hunokról .....	294

380. A háború kardja .....	294
381. A gólyák .....	295
382. A hal az asztalon .....	295
383. Theoderich lelke .....	296
384. Urajas és Ildibad .....	297
385. Totila próbára teszi a szentet .....	297
386. A vak Sabinus .....	298
387. A longobárdok elvándorlása .....	299
388. Elvándorolnak a longobárdok .....	299
389. Gambara és a hosszúszakállúak mondája .....	300
390. A longobárdok és az assipitek .....	301
391. A hét alvó férfiú a barlangban .....	302
392. Csecsemő a halastóban .....	302
392/B Lamissio és az amazonok .....	303
393. Rodulf és Rumetrud mondája .....	303
394. Alboin asztaltársa lesz Audoinnak .....	305
395. A longobárdok bevonulása Itáliába .....	306
396. Alboin elfoglalja Ticinumot .....	306
396/B. Alboin megszemléli Itáliát .....	307
397. Alboin és Rosimund .....	307
398. Rosimund, Helmichis és Peredeo .....	308
399. Authari király mondája .....	309
399/B Authari oszlopa .....	310
400. Agilulf és Theodelind .....	311
401. Theodelind és a tengeri csudalény .....	313
402. Romhild és a gyermek Grimoald .....	314
403. Leupichis menekülése .....	315
404. A légy az ablakban .....	316
405. Liutprand király lába .....	317
406. Madár a dárda hegyén .....	317
406/B Aistulf születése .....	318
407. Walther a kolostorban .....	318
408. A szászok eredete .....	322
409. A szászok honnanjötte .....	322
410. A szászok származása .....	323
411. A szászok és a thüringek .....	324
412. Az angolok és a szászok bejövetele .....	325
413. A piktek bejövetele .....	326
414. A szászok felépítik Ochsenburgot .....	326
415. Gyűlölség a szászok és a svábok között .....	327

416. A svábok eredete .....	327
417. A bajorok honnanjötté .....	327
418. A frankok eredete .....	328
419. A Merovingok .....	328
420. Childerich és Basina .....	329
421. A templomi korsó .....	330
422. Remig körbejárja birtokát .....	331
423. Remig elúzi a tűzvészt .....	332
424. Remig része a Wasich-erdőből .....	333
425. Crothild eljegyzése .....	334
426. Az olló és a kard .....	335
427. Attalus, az istállószolga és Leo, a szakácsinas .....	336
428. Az alvó király .....	338
429. A közeledő erdő és a csilingelő csengettyűk .....	339
430. Chlotar győzelme a szászok fölött .....	340
431. A szent ember sírja .....	341
432. Szent Arbogast .....	342
433. Dagobert és Szent Florentius .....	343
434. Dagobert lelke a hajóban .....	344
435. Dagobert és a kutyái .....	345
436. A két egyforma fiú .....	345
437. Hildegard .....	346
438. A kakasviadal .....	347
439. Károly hazatérése Magyarföldről .....	348
440. A magdeburgi szarvas .....	350
441. A lombard igric .....	351
442. Vas Károly .....	352
443. Károly megostromolja Paviát .....	353
444. Adalgis .....	353
445. Károly király és a frízek .....	355
446. Radbot nem keresztelkedik meg .....	356
447. Az ördög aranyháza .....	357
448. Wittekind keresztisége .....	358
448/B Wittekind futása .....	359
449. Frankfurt keletkezése .....	359
450. Miért a svábok a Birodalom élharcosai? .....	360
451. Eginhart és Emma .....	360
452. Az Aachen melletti tóba dobott gyűrű .....	362
453. A császár és a kígyó .....	363
454. Károly király .....	364

455. Az alvó csatlós .....	370
456. Lajos császár fölépíti Hildesheimet .....	370
457. A hildesheimi rózsabokor .....	371
458. Lajos király zörgő bordája .....	371
459. A királyné viaszkos inge .....	372
460. Adelheid királyné .....	373
461. Károly király megpillantja őseit a pokolban és a paradicsomban .....	373
462. Adalbert von Babenberg .....	375
463. Henrik herceg és az arany nyaklánc .....	376
464. Madarász Henrik .....	377
465. A merész Kurzbold .....	377
466. Szakállas Ottó .....	378
467. A lauingeni varga .....	381
468. A mainzi érseki címerben levő kerék .....	382
469. A Rammelsberg .....	383
470. Az Eberstein grófok .....	384
471. Ottó nem tűri, hogy megverjék .....	385
472. Ottó király Lampartföldön .....	385
473. Az ártatlan lovag .....	386
474. Ottó császár özvegy- és árvatörvényt tart .....	387
475. III. Ottó Károly sírjában .....	388
476. Szent Kunigunda .....	388
477. A bambergi dóm .....	389
478. Egy galamb hírt ad az ellenségről .....	389
479. A kicsorbult kehely .....	389
480. III. Henrik császár mondája .....	390
481. A weinsbergi nők .....	392
482. Az Ördögtorony a dunai örvény fölött .....	392
483. Quedl, a kutyus .....	394
(Márton László fordításai)	
484. Hildebrand diák .....	394
485. A fokhagymakirály .....	395
486. Henrik császár próbára teszi a császárnét .....	396
487. Mansfeldi Hoyer gróf .....	396
488. Az elveszett Frigyes császár .....	397
489. Albertus Magnus és Vilmos császár .....	397
490. Miksa császár és Burgundi Mária .....	398
491. Bajor Adelger mondája .....	399
492. A hűtlen gólyáné .....	403

493. Henrik bajor herceg tisztán tartja az utakat .....	404
494. Diez Schwinburg .....	405
495. A megnyúzott farkas .....	405
496. A Gréta-malom .....	406
497. Frigyes herceg és Ausztriai Lipót .....	406
498. Az őrgórné fátyla .....	407
499. A Brennbergi (első monda) .....	407
500. A Brennbergi (második monda) .....	409
501. Erdőrettentő rózsakertje .....	410
502. Lepényszájú Margaréta .....	410
503. A karintiai Detrekő .....	411
504. Lepényszáj-halma .....	411
505. Habsburg Radbod .....	413
506. Strättlingeni Rudolf .....	414
507. Toggenburgi Ida .....	414
508. A svájciak kivándorlása .....	415
509. A Melch-völgyi szántó ökrei .....	416
510. Helytartó a fürdőben .....	416
511. Rütliben szövetséget kötnek .....	417
512. Tell Vilmos .....	418
513. A legényke elmeséli a kemencének .....	419
514. A luzerni csatakürtök .....	420
515. A Welfek eredete .....	421
516. Welfek és Giblingek .....	422
517. Bundus herceg, akit Farkasnak neveztek .....	423
518. Henrik és az aranyhintó .....	424
519. Henrik és az aranyeke .....	424
520. Oroszlán Henrik .....	425
521. A Zähringenek eredete .....	428
522. Staufenbergi Dimringer Péter uram .....	429
523. A nemes Möringeni zarándokútja .....	431
524. Calwi Hubert gróf .....	433
525. Udalrich, Wendilgart és a meg nem született Burkard .....	434
526. A wettenhauseni kolostor alapítása .....	435
527. Ulrich lovag, wirtenbergi hűbéres .....	436
528. Simmerni Albrecht báró .....	438
529. Sangerwitz András, Christburg komturja .....	440
530. A virdungi polgár .....	442
531. Az igába hajtott lovag .....	443
532. Siegfried és Genofeva .....	444

533. Károly Ynach, Salvius Brabon és Hattyú asszony .....	447
534. A hattyúlovag .....	449
535. A rajnai hattyúhajó .....	456
536. Brabanti Lohengrin .....	456
537. Loherangrin vége Lotharingiában .....	458
538. A hattyúlovag .....	459
539. Derék Hattyú Gerhard .....	461
540. A plessei Schwanringek .....	461
541. Az oldenburgi kürt .....	462
542. Oldenburgi Frigyes .....	463
543. A kilenc gyermek .....	464
544. Thüringiai Amalaberga .....	464
545. Irminfried, Iring és Dieterich mondája .....	464
546. Vadászat idegen erdőben .....	467
547. Hogyan vette be Lajos Wartburgot .....	468
548. Ugró Lajos .....	468
549. A Reinhart-kút .....	469
550. A keményre kovácsolt tartománygróf .....	470
551. Lajos a nemeseivel szánt .....	471
552. Lajos falat épít .....	472
553. Viszik Lajos tetemét .....	473
554. Milyennek ítéltetett Lajos lelke .....	473
555. A wartburgi háború .....	474
556. Luther doktor Wartburgban .....	477
557. A gyermek Lajos és Erzsébet eljegyzése .....	477
558. Henrik, a brabanti gyermek .....	478
559. Zsófia úrnő kesztyűje .....	478
560. Harapott orcájú Frigyes .....	479
561. Megszoptatják Frigyes őrgróf lányát .....	480
562. Íjász Ottó .....	481
563. Fülöp tartománygróf és a parasztasszony .....	482
564. Láncon fellógatni .....	482
565. Moritz hesseni tartománygróf .....	483
566. Isten kenyeret és sót áld .....	484
567. Nidda .....	485
568. A Malsburgok eredete .....	486
569. Mannsfeld grófjainak eredete .....	487
570. Henneberg .....	487
571. A nyolc Bruno .....	488
572. A Szamárrét .....	489

573. Thalmann von Lunderstedt .....	490
574. Hermann von Treffurt .....	490
575. A gleicheni gróf.....	491
576. Éhínség Grabfeldben .....	491
577. A kroppenstedti kincs .....	492
578. Annyi gyermek, ahány nap az esztendőben .....	492
579. Az orlamündei grófnő .....	493
(Adamik Lajos fordításai)	

## MONDÁK A GRIMM TESTVÉREK HAGYATÉKÁBÓL

I. (1.) Elbringshausen, utóbb Sarenau .....	497
II. (2.) Az ebersteini és a homburgi óriások .....	497
III. (3.) Az Óriáshant .....	497
IV. (4.) [Kő a cipőben] .....	498
V. (5.) A blankenburgi óriásleány .....	498
VI. (6.) A hippersbergi, weissensteini és rembergi óriások.....	499
VII. (7.) Tálka-Jancsi.....	499
VIII. (8.) Goldemer király .....	500
IX. (9/10.) Volmar király .....	501
X. (11/12.) Schaumburg grófja .....	502
XI. (13.) A kék tehén.....	503
XII. (14.) Pindurkók a serfőzdében .....	504
XIII. (15.) A mainzi gonosz szellem.....	505
XIV. (16/17.) A péklegény és a fürdőző szűz .....	505
XV. (18.) A Törpe-lyuk .....	507
XVI. (19.) A törpék mosnak .....	507
XVII. (20.) A jó törpe .....	507
XVIII. (21.) A vízisellő .....	508
XIX. (22.) Az Arend-ház .....	508
XX. (23/24.) Gnipperdigga, a haramia .....	512
XXI. (25.) A Malzahn család gyöngysora .....	513
XXII (26.) A Tügy-híd .....	514
XXIII. (27.) Korbers urai .....	515
XXIV. (28.) Gargantua .....	515
XXV. (29.) Leány-sziklák .....	515
XXVI. (30/31.) Egy mulattató új dal, Epele van Geillingen a címe, a Volt egy merész nemes nótájára .....	516
XXVII. (32/33.) Két ének egymás után, az egyik a Danhüserről,	

a másik meg Jupiter viselt dolgairól .....	518
XXVIII. (34.) A kőből faragott emberke .....	522
XXIX. (35.) A Svábok-tekenője .....	522
XXX. (36.) A bolognai Szamár-torony .....	523
XXXI. (37.) [Törpék furcsa dolgai] .....	523
XXXII. (38.) A Gera melletti törpék.....	523
XXXIII. (39.) Doenken papa .....	525
XXXIV. (40.) Dön papa .....	526
XXXV. (41.) A véres kard .....	526
XXXVI. (42.) Daliák a Brunsberg belsejében.....	527
XXXVII. (43.) A katolikus egyházközségek .....	528
XXXVIII. (44.) A félénk pásztorfiú .....	529
XXXIX. (45.) A kicsiny emberek .....	530
XL. (46.) A bábáskodó asszony jutalma .....	531
XLI. (47.) A komaasszony .....	532
XLII. (48.) [Ne feledjétek a legjobbat!] .....	532
XLIII. (49.) A Lenzing-pince .....	533
XLIV. (50.) A Gottesbüren melletti suvás .....	534
XLV. (51.) A Diemel sellője .....	534
XLVI. (52.) Liebenau .....	535
XLVII. (53.) Az eltmannshauseni templom .....	535
XLVIII. (54.) A spangenbergi Szűnyogtorony .....	535
XLIX. (55.) Másik monda az Odenbergről .....	536
L. (56.) A Harang-kút.....	536
LI. (57.) Mondák a régi plessei várról .....	537
LII. (58.) Ludwigstein .....	537
LIII. (59.) A farkas a bozótban .....	538
LIV. (60.) Bern alapítása Uchlandban .....	538
LV. (61.) A stablóí farkas .....	539
LVI. (61/A.) A trieri székesegyház .....	539
LVII. (62.) Az antwerpeni óriás .....	540
LVIII. (63.) Hans Heesch .....	540
LIX. (64.) A volkstädti lapály .....	540
LX. (65.) A keréknyom .....	541
LXI. (66.) A Hajó-nyoma.....	541
LXII. (67.) A viszont nem látható hely .....	542
LXIII. (68.) A Táncos-tó .....	542
LXIV. (69.) A Kreisse-lyuk.....	543
LXV. (70.) Pásztorkunyhó a lorschei legelőn.....	543
LXVI. (71.) Az Ebadta (von Hund) család eredete .....	544

LXVII. (72.) Ebadta-vára (Hundsburg) .....	544
LXVIII. (73.) A selbachi ősanya .....	545
LXIX. (74.) A fehér asszony .....	546
LXX. (75/76.) A lápi leányok mondája .....	547
LXXI. (75/76.) Az Auersberg mondája .....	547
LXXII. (75/76.) [Reusenber] .....	548
(Márton László fordításai)	
LXXIII. (77.) A Schroer-lyuk .....	548
LXXIV. (78.) A pokol .....	548
LXXV. (79.) A svájci vár .....	549
LXXVI. (80.) Hajadon-ugrása .....	549
LXXVII. (81.) Mutz .....	549
LXXVIII. (82.) Az évgyűrűk .....	550
LXXIX. (83.) Reinstein régi vára .....	550
LXXX. (84/85.) Hagel és Brechta mondája .....	550
LXXXI. (86.) A három kéve .....	552
LXXXII. (87.) A tizenhetek .....	552
LXXXIII. (88.) Az alzheimi hárs .....	553
LXXXIV. (89.) A vízi menyecskek és erdei némberek szobái .....	553
LXXXV. (90.) Frena Beutlin lyuka .....	553
LXXXVI. (91.) A Lenningi-völgy .....	554
LXXXVII. (92.) A sváb rablólovagok .....	554
LXXXVIII. (93.) Hopp a haramia .....	555
LXXXIX. (94.) A hét testvér temploma .....	556
XC. (95.) A gonosz anyós .....	556
XCI. (96.) A hét grádics .....	556
XCII. (97.) A naumburgi dóm .....	557
XCIII. (98.) Mönchgut régi földje .....	557
XCIV. (99.) A fehér torony .....	557
XCV. (100.) A Lippeis-barlang .....	558
XCVI. (101.) A szent tó .....	558
XCVII. (102.) Az Arens-vár .....	558
XCVIII. (103.) A mölburgi furulyás .....	559
XCIX. (104.) Szamárfül király .....	559
C. (105.) Akasztófa-lakoma .....	560
CI. (106.) A hamis bírák .....	560
CII. (107.) A juhász és Hakelberg .....	561
CIII. (108.) A koronátlan fák .....	561
CIV. (109.) A laeri szent rét .....	561

CV. (110.) A szellemek kártyaasztala .....	562
CVI. (111.) Három muzsikus a vesztőhelyen .....	562
CVII. (112.) A tagbaszakadt fickó .....	563
CVIII. (113.) Halottvirrasztás .....	564
CIX. (114.) Az előző monda rokona.....	566
CX. (115.) A tizenkét hajadon .....	566
CXI. (116.) A fehér szarvas .....	566
CXII. (117.) Az Amelunx-hegy jótét szelleme.....	567
CXIII. (118.) Boszorkánytánc .....	568
CXIV. (119.) Az örödögágy .....	568
CXV. (120.) Roll városa .....	569
CXVI. (121.) Testvérgyűlölség .....	569
CXVII. (122.) Az ördög szekérútja .....	570
CXVIII. (123.) A felbőszült pásztorfiú .....	570
CXIX. (124.) A három óriás .....	570
CXX. (125.) A testvérkő .....	571
CXXI. (126.) A megkeresztelt kos .....	571
CXXII. (127.) A vörös hófoltok.....	572
CXXIII. (128.) A vezeklő lélek .....	572
CXXIV. (129.) Urseren-völgy .....	573
CXXV. (130.) A csodaforrás .....	573
CXXVI. (131.) A kacskaféreg .....	573
CXXVII. (132.) A tehenek kóborlása .....	574
CXXVIII. (133.) A bölcsőgyermek .....	574
CXXIX. (134.) A boldogtalan pásztor .....	575
CXXX. (135.) Lauterbrunnen és Grindelwald .....	575
CXXXI. (136.) A szent építmény .....	576
CXXXII. (137.) A jégcsap .....	576
CXXXIII. (138.) Schmiedigen Bidmer.....	576
CXXXIV. (139.) A grindelwaldiak és hasliak vizsálya.....	577
CXXXV. (140.) Márton-vályú és Márton-lyuk .....	577
CXXXVI. (141.) A Blümeli-havas mondája .....	578
CXXXVII. (142.) A három elvarázsolt lány .....	578
CXXXVIII. (143.) A bolygó zsidó .....	579
CXXXIX. (144.) Kienholz.....	579
CXL. (145.) A Teufi-völgy pogányházai .....	580
CXLI. (146.) A tánchely .....	580
CXLII. (147.) A meimbreßeni szokás.....	580
CXLIII. (148.) Westuffeln.....	581
CXLIV. (149.) Nyomok a kőben .....	581

CXLV. (150.) Hunok iskolája .....	581
CXLVI. (151.) Siegeburg .....	582
CXLVII. (152.) Királység .....	582
CXLVIII. (153.) Herstell vörös útja .....	582
CXLIX. (154.) Lábnyomok a kőben .....	583
CL. (155.) Bonifác-forrás .....	583
CLI. (156.) Az apró nép átkelése .....	584
CLII. (157.) A Kruke-hegyi varázsló .....	584
CLIII. (158.) A feßerai kolostor .....	585
CLIV. (159.) Az ördögfal Gleichen kishegyén .....	585
CLV. (160.) A wenthuseni kő .....	586
CLVI. (161.) A Lóugratóhoz .....	586

(Adamik Lajos fordításai)

## FÜGGELÉK

Kiadásunkhoz (Adamik Lajos) .....	589
A mondák és forrásaik .....	590
A Német mondák kiadásai .....	590
A mondák forrásai .....	591
Mondák a Grimm testvérek hagyatékából .....	615
A források kiegészített jegyzéke .....	621

Utószó: A testet öltött korszellem

A Grimm testvérek és a <i>Német mondák</i> (Adamik Lajos – Márton László) .....	644
---	-----